

1 april 2019

Regeringskansliet
103 33 Stockholm

Yttrande över Framtidsval - karriärvägledning för individ och samhälle SOU 2019:4

Läraryrket har fått möjlighet att yttra sig till Regeringskansliet angående utredningen Framtidsval – karriärvägledning för individ och samhälle SOU 2019:4.

Sammanfattning av Läraryrket synpunkter

Läraryrket välkomnar att utredningen föreslår ett förtydligande vad karriärvägledningen är, vilken roll och ansvar karriärvägledaren har samt vilken rätt elev har till individuell och generell karriärvägledning. Läraryrket tillstyrker också förslaget att huvudmannens ansvar skrivs in i skollagen men anser att det är viktigt att huvudmännen inte ska lägga över sitt ansvar på skolorna, lärarna och rektorerna.

Läraryrket anser dock inte att förslaget med ett nytt obligatoriskt inslag (benämns framtidsval) i utbildningen i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan ska genomföras då det finns för få utbildade studie- och yrkesvägledare. Läraryrket är kritiska utifrån att det redan nu råder brist på studie- och yrkesvägledare och förslaget skulle få negativa konsekvenser både för de som nu arbetar som studie- och yrkesvägledare som skulle få ökad arbetsbelastning men också för eleverna som skulle få karriärvägledning av obehöriga eftersom förslaget leder till att över 450 obehöriga måste anställas.

Utredningen i korthet

Utredningen föreslår ett paket av fem huvudsakliga åtgärder:

1. Ett förtydligande av vad vägledning är, att den kan vara både individuell och generell och ska benämnas karriärvägledning.
2. Ett förtydligande av elevers tillgång till individuell karriärvägledning.
3. Tydligare krav på att individuell karriärvägledning ska erbjudas vid vissa tillfällen.
4. Förstärkning av det generella karriärvägledningsperspektivet i olika ämnen.

1 april 2019

5. Ett nytt obligatoriskt inslag med tilldelad tid, benämnt framtidsval, ska införas i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan.

Läraryrskolans synpunkter

Läraryrskolans är generellt sett positiv till utredningens förslag att stärka karriärvägledningen. Både gällande ett förtydligande om karriärvägledarens roll och ansvar, huvudmannens ansvar men också elevernas rätt att få karriärvägledning.

Förtydligande av karriärvägledning

Läraryrskolans är positiva till att förtydliga karriärvägledarnas roll och ansvar eftersom oklara och otydliga arbetsuppgifter kan leda till en dålig arbetsmiljö. Förbundet är också positivt till att beskriva vad eleven ska ha tillgång till samt vid vilka tillfällen eleven ska få karriärvägledning. Läraryrskolans ser dock risker med att inte ha några riktlinjer alls för elevantal per tjänst eftersom detta kan leda till en ojämlig nivå både i tid och tillfällen. Förbundet anser därför att det är viktigt att se över det antal elever en vägledare kan ha ansvar för i sin tjänst.

Ett nytt obligatoriskt inslag

Utredningen föreslår att ett nytt obligatoriskt inslag (som ska benämnas framtidsval) i utbildningen i grundskolan, grundsärskolan och specialskolan. Framtidsvalet föreslås omfatta 80 timmar på högstadiet med ett nationellt fastställt innehåll uppdelat på tre olika kunskapsområden. Läraryrskolans ställer sig kritiska till förslaget eftersom det kommer att bli mycket resurskrävande. Det råder redan nu brist på studie- och yrkesvägledare och förslaget skulle innebära att utbildade skulle behöva anställas för detta. En annan risk är också att de redan nu överbelastade studie- och yrkesvägledare som finns ute på skolor skulle få ytterligare arbetsuppgifter. Detta skulle leda till en orimlig arbetsbelastning med risk för ökad stress som i sin tur kan leda till sjukskrivningar. Även skolledarna kommer att belastas eftersom det föreslagna karriärvalet omfattar många timmar och därmed kräver stora organisatoriska insatser. Därför avslår Läraryrskolans detta förslag.

Tydligare styrning, ledning och samordning

Utredningen föreslår att det i skollagen införs krav på att huvudmannen ska ha en plan för karriärvägledning. Planen ska innefatta hur karriärvägledningen organiseras, hur resurser fördelas, samordning mellan skolor och samverkan med det omgivande samhället. Läraryrskolans ser positivt på att huvudmannens ansvar stärks i skollagen. Förbundet vill dock höja ett varningens finger att detta inte får leda till att huvudmännen lägger dessa uppgifter på skolorna. Läraryrskolans ser redan nu att den goda intentionen att ge huvudmännen större ansvar gällande praoplatser har lett till en ökad belastning på skolorna och i synnerhet på studie- och yrkesvägledarna.

1 april 2019

Fler vägar in

Utredningen föreslår att fler vägar in i yrket ska utökas. Läraryrket är i stort sätt positiva till förslaget. Det råder redan nu en brist på studie- och yrkesvägledare och genom utredningens förslag så skulle denna brist kunna minska avsevärt. Det är dock angeläget att ett snabbspår inte kommer att innebära lägre krav att uppnå examen. Det är också viktigt att de som får snabbspår har en relevant grundutbildning det vill säga att behålla de krav man har idag.

Läraryrket

Johanna Jaara Åstrand
Ordförande

Veronika Fridlund
Utredare